

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **K. N.** ,

skazanego z art. 158 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 22 marca 2024 r.

wniosku skazanego o wyłączenie sędziego SN A.T. od udziału w sprawie o sygn. akt I KK 471/23

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario* w zw. z art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym

postanowił:

wniosek skazanego K. N. o wyłączenie sędziego SN A. T. od udziału w sprawie o sygn. akt I KK 471/23 pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W dniu 30 stycznia 2024 r. skazany K. N. skierował do Sądu Najwyższego Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pismo procesowe zatytułowane „WNIOSEK”, w którym zgłosił żądanie „przebadani[a] niezawisłości i niezależności wyznaczonego składu Sądu Najwyższego [...] do rozpoznania kasacji” wniesionej przez obrońcę skazanego od prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 123/23 zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 20 października 2022 r., sygn. akt III K 7/22 oraz „wyłączeni[a] od orzekania” w sprawie sędziego SN A. T. .

W uzasadnieniu pisma jego autor wskazał, że wyznaczony skład sądu do rozpoznania kasacji został „nienależycie obsadzony” bowiem sędzia SN A. T. „według prawa i wyroków międzynarodowych trybunałów nie jest w ogóle sędzią, ponieważ został mianowany przez nieprawne i niekonstytucyjne ciało tzw. neo-KRS”. Okoliczność ta zrodziła w skazanym obawę, że sprawa nie zostanie należycie rozpoznana (k. 38-39).

W dniu 7 lutego 2024 r. zarządzono przekazanie pisma Prezesowi SN kierującemu pracą Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN sędziemu SN Piotrowi Prusinowskiemu zgodnie z wolą jego autora oraz oznaczeniem adresata (dekretacja, k. 38). Prezes SN kierujący pracą Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN, po przesłaniu mu akt sprawy, na podstawie art. 28 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym uznał, że sprawa wywołana pismem K. N. nie należy do właściwości Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN i przekazał tę sprawę do Izby Karnej SN zgodnie z właściwością (dekretacja k. 35).

Zarządzeniem z dnia 12 lutego 2024 r. postanowiono zarejestrować pismo skazanego w kontrolce rozstrzygnięć incydentalnych jako wniosek o wyłączenie sędziego SN A. T. na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. (dekretacja, k. 35). Jak wynika z pieczęci Kierownika Sekretariatu Wydziału I Izby Karnej SN zamieszczonej na karcie 41 akt sprawy, na podstawie zarządzenia Prezesa Izby Karnej z dnia 16 lutego 2024 r. wniosek ten został zarejestrowany w repertorium „KRI” pod numerem 372, a następnie przydzielony sędziemu sprawozdawcy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wyłączenie sędziego SN A. T. od udziału w sprawie o sygn. akt I KK 471/23 należało pozostawić bez rozpoznania, albowiem jego analiza wskazuje jednoznacznie na to, że nie jest wniosek o wyłączenie oparty na podstawie wskazanej w przepisie art. 41 § 1 k.p.k. — tak jak przyjęto w ramach przeprowadzonej w dniu 12 lutego 2024 r. kontroli formalnej (dekretacja, k. 35 akt).

Tytułem uwagi o charakterze ogólnym należy wpierw odnotować, że w systemie prawa karnego procesowego funkcjonują obecnie aż trzy odrębne ścieżki (tryby) umożliwiające wyłączenie sędziego od udziału w sprawie w związku z okolicznościami podlegającymi każdorazowej, zniuansowanej na tle danego układu procesowego ocenie. Są to (wyjawszy wyłączenie sędziego na podstawie przesłanek powodujących powstanie stanu określanego w jurysprudencji mianem *iudex inhabilis*, enumeratywnie wskazanych w przepisie art. 40 § 1 k.p.k.; mają one na tyle „sztywny” charakter i są na tyle wąsko ujęte przez ustawodawcę, że ich praktyczne stosowanie — z reguły — nie nastręcza poważniejszych trudności): (a) art. 41 § 1 k.p.k. (instytucja *iudex suspectus*), (b) art. 26 § 2 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2023, poz. 1903, j. t. ze zm. (dalej cyt. jako – ustawa o SN) i (c) art. 29 § 5-24 ustawy o SN.

Z porównania tych urządzeń prawa sądowego wynika, że o ile — generalnie — wszystkie one są nakierowane na zapewnienie bezstronności i niezawisłości sędziów (sądów) orzekających w sprawie, to każdy z nich dotyczy jednak odmiennie określonych przez ustawodawcę wycinków szeroko pojmowanej bezstronności sędziego i w innym zakresie

(w związku z innymi okolicznościami) ma gwarantować stronom postępowania prawo do bezstronnego procesu.

Konsekwencją równoległego funkcjonowania w systemie prawa odrębnie ukształtowanych wniosków o wyłączenie jest konieczność **r o z ł ą c z n e g o** traktowania tych instrumentów procesowych oraz podstaw ich stosowania, tj. te same, identyczne okoliczności będące podstawą złożenia jednego z wniosków nie mogą być jednocześnie — jeśli chodzi o dokładnie tę samą podstawę faktyczną i prawną — impulsem do skutecznego złożenia wniosku czy wniosków o wyłączenie sędziego nawiązujących do innych podstaw ustawowych.

Ma to szczególne znaczenie na gruncie niniejszego wniosku, gdzie zarządzeniem z dnia 12 lutego 2024 r. (*k. 35 akt*), dokonując jego kontroli formalnej wskazano, że jest to wniosek z art. 41 § 1 k.p.k.

W tym kontekście należy powiedzieć, że — po pierwsze — nie ma wątpliwości co do tego, że o znaczeniu (charakterze) czynności procesowej decyduje jej treść (art. 118 § 1 k.p.k.).

Po drugie, kwestia natury czynności procesowej podlega badaniu w postępowaniu jurysdykcyjnym w sposób ciągły, na **k a ż d y m** etapie postępowania. Zatem wstępna kontrola formalna skargi czy pisma inicjującego postępowanie przeprowadzona przez upoważniony do tego podmiot (przewodniczącego wydziału, upoważnionego sędziego) nie petryfikuje dalszego biegu postępowania w tym znaczeniu, że nie jest ona wiążąca dla sądu z punktu widzenia określenia charakteru czynności prawnej (wniosku inicjującego postępowanie; także — tak jak w tym przypadku — postępowania o charakterze incydentalnym, postępowania o wyłączenie sędziego) i charakteru postępowania. Sąd Najwyższy jest zatem obecnie zobowiązany do zweryfikowania charakteru procesowego złożonego przez skazanego K. N. wniosku.

Po trzecie wreszcie, zestawienie wskazanych powyżej podstaw wyłączenia sędziego, rozlokowanych obecnie przez ustawodawcę zarówno w ustawie postępowania karnego, jak i w ustawie ustrojowej regulującej postępowanie przed Sądem Najwyższym (ustawa o SN) dowodzi, że każda z tych podstaw, choć zorientowana (jak już powiedziano wyżej) na zapewnienie takich wartości, jak niezawisłość i bezstronność sędziego, cechuje się oczywistą i daleko idącą odrębnością normatywnego ujęcia. W praktyce oznacza to, że w przypadku formułowania wniosku o wyłączenie w oparciu o te odrębnie przez ustawodawcę skodyfikowane podstawy autor wniosku (rzecz oczywista dotyczy to przede wszystkim profesjonalnych uczestników obrotu prawnego) zobowiązany jest w treści samego wniosku i jego uzasadnieniu nawiązać do całkowicie innych podstaw faktycznych i prawnych.

W związku z tym, że skazany już w części wstępnej pisma wskazuje na to, że cyt.: „składa wniosek o przebadanie niezawisłości i niezależności wyznaczonego składu Sądu Najwyższego w dniu 5 stycznia 2024 r. do rozpoznania kasacji”, zaś w uzasadnieniu pisma swego pisma wskazał na to, że cyt.: „chce, żeby jego proces był uczciwie prowadzony a nie można tego powiedzieć gdy zamiast sądu będzie rozpoznawał prawnik bez należytej nominacji”, jako oczywiste wręcz jawi się stanowisko, że skazany nie żąda wcale wyłączenia SSN A. T. z uwagi na zmaterializowanie się podstaw, o których mowa w art. 41

§ 1 k.p.k. (do którego to przepisu w treści wniosku nie nawiązuje się zresztą, ani przez wskazanie numeru jednostki redakcyjnej w ustawie, ani przez powołanie się na jego brzmienie), lecz — w istocie — domaga się zweryfikowania wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących powołaniu i postępowania po powołaniu w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym, na co w sposób jednoznaczny wskazuje nawiązanie w części wstępnej pisma skazanego do treści przesłanego mu zawiadomienia o składzie wyznaczonym do rozpoznania sprawy oraz pouczenia o możliwości złożenia wniosku, o którym mowa w art. 29 § 6 ustawy o Sądzie Najwyższym (*k. 27 akt*).

W efekcie wniosek o wyłączenie SSN A. T. złożony przez skazanego K. N. należało pozostawić bez rozpoznania — jako wniosek omyłkowo tylko zarejestrowany w kontrolce „KRI”, w rzeczywistości zaś nieoparty na art. 41 § 1 k.p.k.

[J.J.]

[a!]